

DE BA

ZUIN.

Stemmen uit „De Gereformeerde Kerken in Nederland.”

(Ten voordeele van de Theologische School te Kampen.)

Vrijdag 6 Maart 1896.

Noël 11 : 12, Blaast de bazuin

Is het voor u liefden wel de tijd / dat gij woont in uwe geweyde
huizen, en zal dit huis woest zijn? Hagg. 1: 4

Dit blad verschijnt des Vrijdags. Prijs per 3 maanden, fr. per post
f 1.50. Voor Oost-Friesland en Amerika f 1.75. Voor Z.-
Afrika f 2.50. Abonnementen buiten het Rijk moeten per kwartaal
vooruit worden betaald. Afzonderlijke Nrs 12½ ct. Advertentiën van
1—10 regels f 1; elke regel meer 10 cts. Boek-advvertentiën 3/2 maal.

UITGEVER:
C. PH. ZALSMAN,
KAMPEN.

Alvertentiën en Bestellingen vrachtfvrij te adresseeren aan den
UITGEVER G. PH. ZALSMAN te KAMPEN. — Kerkelijke Berichten enz., Stukken
der Medewerkers, en Buitenlandsche Bladen aan dhr. C. MULDER 12
KAMPEN; — Binn. Bladen, Intezenden Stukken en Werken ter recensie
aan DE REDACTIE TE AMSTERDAM; (Ds. W. H. GISPEN). —

Officiële Kerkelijke Berichten, Verslagen enz.

(Uit Het Kerkblad van 6 Maart 1896, nr. 10.)

GENERALE SYNODE

VAN
„DE GEREFORMEERDE KERKEN IN NEDERLAND”
TE MIDDELBURG.

Volgens opdracht der Generale Synode in
het jaar 1893 te Dordrecht gehouden, brengen
de Geref. kerken te Middeldburg A, B, C. ter
kennis aan de Geref. kerken in Nederland, dat
de e.k. Generale Synode D. V. zal gehouden
worden op

Dinsdag 11 Augustus
en volgende dagen,

terwijl nadere aanwijzingen later zullen
worden bekend gemaakt. Opdat het Agendum
tijdig verzonden kan worden, verzoeken zij van
de Scribae der a.s. Provinciale Synoden
vóór Zondag 14 Juni

aan het adres van den laatstondergeteekende
opgave van namen en woonplaatsen derafgevaar-
digden hunner Synode en van de door haar ter be-
handeling voorgestelde punten met alle andere
stukken, die tijdens de Synode ter tafel dienen
te zijn, en tevens van de Deputaten der laatst-
gehoudene Generale Synode toezending van de
Rapporten en opgave van de namen der Rap-
porteurs.

Namens de Kerkeraden,
A. LITTOIJ.
W. H. OOSTEN.
J. D. v. d. VELDEN.

P. S. De Kerkeraden verzoeken andere
bladen, dit wel te willen overnemen.

BERICHTEN

VAN PLAATSELIJKE KERKEN.

BODEGRAVEN, 26 Febr. 1896. Onze geachte Leeraar Ds.
J. Breukelaar heeft voor het beroep naar Hoogeveen bedankt.
Wij zijn verblijd.

Namens den Kerkeraad,
C. BATELAAN, Scriba.

RHOON, 27 Febr. '96. Hedenavond bij den aanvang der
godsdiensdienst maakte onze geliefde leeraar, de Welc. w.
Heer J. van den Berg, der gemeente bekend, eene roeping te
hebben ontvangen van de Geref. kerk te Spijkenisse. Roep
omze zusterkerk onzen leeraar toe: kom over en help ons; niet
minder roepen wij Z.Eerw. toe: blijf bij ons. Geve de Heere,
dat wij dan ook spoedig van Z.Eerw. moge hooren, dat hij met
volle vrijmoedigheid ook voor deze roeping heeft bedankt, om
verder tot rijken zegen voor onze gemeente te worden gesteld.

Namens den Kerkeraad,
A. VUJFINKEL, Scriba.

LEMMER, 1 Maart 1896. Hij, die de harten der men-
schen kinderen in zijne hand heeft en neigt tot alwat Hij wil,
deed onzen hooggeachtten Leeraar Ds. A. de Geus het besluit
nemen, voor de roeping naar Middeldburg (Noord-Amerika, Staat
Iowa) te bedanken. Geve Hij, de Koning der kerk, dat dit be-
sluit strekken moge tot eere zijns Naams en tot heil zijner
duurgerochte kerk te dezer plaatse.

Namens den Kerkeraad,
A. PEERERBOOM, Scriba.

OLDEBOORN, 1 Maart 1896. Hedenmiddag is met toe-
stemming van onzen geachten Consul, den W.E.W. Heer Ds.
Sybrandus van Mildam, onder leiding van een der onderlingen,
met bijna alle stemmen tot Herder en Leeraar gekozen de W.E.W.
Heer Ds. W. Meindersma van Oldekerk. Het is de wensch
van kerkeraad en gemeente, dat hij de man des raads zij, dien
de Heere des oogstes voor ons bestemd heeft. Dat de Heere
hem daartoe zijnen wil geve te verstaan.

Uit naam des Kerkeraads,
J. E. HAASDIJK, Scriba.

EMLIJCHHEIM. Zondag 1 Maart was het voor onze
gemeente een droevige ure, waar onze algemeen beminde Leeraar
Ds. J. Bakker het laatste woord tot zijne gemeente sprak, naar
aanleiding van Openb. 2: 10, laatste gedeelte. Z.Eerw. nam
met hartelijke toespraken afscheid van de gemeente, van den
Welc. w. Heer Ds. Graefe van Laar, die ons in deze ure met
zijne tegenwoordigheid vereerde, — en verder van alle belang-
stellenden, die in grooten getale waren samgekomen. Vóór
Z.Eerw. de Apost. zegen over de gemeente uitsprak, werd hem
door een der opzieners, als tolk van kerkeraad en gemeente,
een korte zegenwensch uit het harte toegesproken. Daarna ook
een kort en hartelijk woord door Ds. Graefe, die ten slotte de
gemeente verzocht, den scheidenden Leeraar toe te zingen Ps.
134: 3. De Heere brenge Z.Eerw. met de zijnen in welstand
naar de gemeente Bunschoten, en stelle hem aldaar ten rijken
zegen.

Namens den Kerkeraad,
J. VAN DUIN, Scriba.

BOLNES, 1 Maart '96. Onze geliefde Leeraar maakte aan de
gemeente bekend, dat Z.E.W. voor de roeping naar de gemeente
van Kamerik had bedankt. Geve de Heere zijn zegen op dit
besluit voor de beide gemeenten.

Namens den Kerkeraad,
L. HOORNWEG, Scriba.

OLDEKERK, 2 Maart 1896. Zondag j.l. werden wij ver-
outrast, toen onze geachte en beminde Leeraar Ds. M. Meind-
ersma der gemeente bekend maakte, eene roeping te hebben
ontvangen van de gemeente te Zimmarnum. Dat de Heere het
hart van Z.Eerw. neige om bij ons te blijven, is onze wensch
en bede.

Namens den Kerkeraad,
M. STEENSTRA.

BURUM, 2 Maart '96. Heden werd hier tot Herder en
Leeraar beroepen de Welc. w. Heer D. Steenhuis, predikant te
Blija.

Namens den Kerkeraad,
K. RADEMA, Scriba.

NIEUW-VENNEP, 2 Maart 1896. Ds. J. Dekker van Wezep
heeft voor onze roeping bedankt.

Namens den Kerkeraad,
L. ROUBOS, Scriba.

WEZEP, 2 Maart 1896. Onze bede is verhoord, onze hoop
is niet beschaamd, onze wensch is vervuld. Onze geliefde
Leeraar, Ds. J. Dekker, heeft tot onze groote blijdschap voor
het beroep naar Nieuw-Vennep bedankt. Zegge de Koning
zijner kerk Leeraar en gemeente, en doe Hij Z.E.W. hier nog
lang werkzaam zijn tot uitbreiding van zijn dierbaar koninkrijk,
is de bede en wensch van kerkeraad en gemeente.

Namens den Kerkeraad,
H. KROEN, Scriba.

DUSSEN, 2 Maart 1896. Gisteren vernamen we van onzen
geachten Leeraar, den Welc. w. Heer J. Meulink, dat Z.E.W.
eene roeping ontvangen had van de Geref. gemeente te Cam-
perland. Onze wensch en bede is, spoedig van Z.E.W. te hooren:
ik blijf bij u.

De Kerkeraad,
P. VAN DRUNEN, Scriba.

PIETERBUREN, 2 Maart. Gisteren maakte onze geliefde
Leeraar J. Huizinga der gemeente bekend, eene roeping te heb-
ben ontvangen naar Siddeburen. De Heere geve licht in deze zaak;
dat Z.Eerw. moge inzien, dat bij ons nog zeer veel te beoorbe-
den is en hij ons niet mag verlaten, en de hand der liefde zoo
sterk moge zijn, dat Z.Eerw. moge besluiten: ik kan u niet
verlaten, is de bede en wensch van gemeente en kerkeraad.

Namens den Kerkeraad,
F. J. BUTKEMA, Scriba.

Instructie-Bataljon.

De Raad der Gereformeerde kerk van Kampen,
noodigt Ouders, Voogden en Kerkeraden dringend
uit, voor het geval hunne zonen of pupillen bij ge-
noemd Bataljon, of aan den Hoofdcursus worden
geplaatst, daarvan ten spoedigste kennis te geven
aan den Scriba van voornoemde Kerkeraad.

G. J. VAN GOOR.

BERICHTEN VAN CLASSES.

De Classis Haarlem

vergadert D. V. op Dinsdag, 24 Maart a.s., des
morgens halftien ure, kerk Ged. O. Gr.
Punten voor het agendum worden tijdig inge-
wacht bij den ondergeteekende.

Namens de Geref. kerken te Haarlem,
R. MULDER.

25 Febr. 1896.

Classis Breukelen.

Vergadering D. V. 26 Maart.
Punten voor 't agendum aan den eerstonderge-
teekende, vóór 18 Maart.

De Kerkeraad van Mijndrecht,

Ds. J. KONING.
Ds. H. DE KONING.

Mijndrecht, 29 Febr. '96.

Vacature-beurten in de Classis Zutphen.

Aalten B: Ds. A. H. Nieboer en Ds. H. te Velde.
Barchem: Ds. A. J. Tenkink en Ds. J. Visser.
Lochem: de heer Ormel en Ds. J. N. Linde-
boom.

Neede: Dr. H. Franssen en de heer Ormel.

Namens de Classis Zutphen,
A. H. NIEBOER.

ONTVANGSTEN.

In dank ontvangen voor het Prov.
Ger. Weeshuis te Middeldharnis.

Van de gemeente te:		
Berkel	f 9,60	Overschie f 11,58 ⁵
Cappelle	- 5,-	Portugaal - 1,86
Hoek van Holland	- 9,14 ⁵	IJselmonde - 6,53
Hoogvliet	- 4,37 ⁵	Stellendam - 4,36
Leerdam B	- 4,-	

De Directeur v/h Weeshuis,
H. SCHOONJONGEN Jaczu.

Ontvangen voor een nieuw Kerk-
gebouw te Breda.

Uit de Cat. bus van Ds. M. S. te Alfen a/d Rijn f 5,36
Gift van de Ger. kerk te Zimmarnum - 2,50

Hiervoor onzen hartelijken dank.

Moge deze verantwoording bij vernieuwing voor velen een
herinnering en voor anderen een spoorlag zijn om te doen, wat
eenigszins mogelijk is, om de jeugdige gemeente van Breda een
kerkgebouw te helpen stichten.

Als menigen wist, hoeveel geestelijke ellende er is, in een
stad als Breda met een kleine dertigduizend inwoners, hoe nood-
zakelijk het is met knacht den arbeid voor het Koninkrijk des
Heeren aan te vatten en door te zetten, zouden de gaven voor
een nieuwe kerk ongetwijfeld overvloediger toestroomden.

Als menigen wist, wat het is, voor de leden eener Gerefor-
meerde kerk te leven in een omgeving voor verreweg 't grootste
deel Roomsche, en ander deel modern Protestantisch, maar hoe
ook geheel, door en door wereldsch, de milddadigheid zou
nog groter zijn, dan dit tot hietoe het geval was.

Ook u, die nu nog achtergebleven zijt, vul nu uw postwissel
in aan

Den Penningmeester der Geref. kerk te Breda,
P. K. VAN BOON.

P. S. Nader ingekomen.

Gift van P. van B. te Schagenbrug f 1,-

Ontvangen van den Heer L. R. te den Helder van

zijn vader den heer M. R. in een busje verza-

meld bij vrienden, die hem in zijn ziekte bezoeken - 1,-

En nu nog eene verrassende collecte van de Ge-

reformeerde kerk aan den Nieuwendijk - 40,10

3/3 '96. v. B.

Ontvangen voor de Theol. School.

Van de gemeente te:

Almeloo	f 7,31	Eestrum	f 1,10
Deventer A	- 9,13 ⁵	Gerkesklooster	- 5,77 ⁵
Deventer B	- 2,60	Kollum A	- 4,77 ⁵
Enschede A	- 5,50	Kollum B	- 11,62 ⁵
Enschede B	- 10,23	Oostermeer	- 1,02
Euter	- 2,60	Twijzel	- 1,15
Hengelo	- 3,24	Veenwoudsterwal	- 1,88 ⁵
Holten	- 3,83	Westergest	- 2,89
Nijverdall	- 10,02	Assen	- 18,69
Olst	- 8,42	Appelscha	- 3,36 ⁵
Rijssen	- 4,75 ⁵	Vries	- 4,41
Wijhe	- 5,80	Haulerwijk	- 3,44
Wolvega	- 7,26 ⁵	Borger	- 2,33 ⁵
Heerenveen	- 16,53 ⁵	Norg	- 2,92 ⁵
Joure (6 Dec. Coll.)	- 9,80 ⁵	Smilde B	- 2,85 ⁵
Augustinus en	- 1,58	Roden	- 4,25
Surhuizum	- 6,47	Waddingsveen	- 2,50
Buitenpost	- 6,65	(1/2 Coll.)	- 4,05 ⁵
Burum	- 6,47	Beetgum	- 2,50
Door Ds. J. op 't Holt	- 7,32	van de gemeente de Lier (1/2 Coll.)	- 7,32

Van de gemeente de Lier (1/2 Coll.) - 7,32

Van de gemeente de Lier (1/2 Coll.) - 7,32

Van de gemeente de Lier (1/2 Coll.) - 7,32

Van de gemeente de Lier (1/2 Coll.) - 7,32

Van de gemeente de Lier (1/2 Coll.) - 7,32

Van de gemeente de Lier (1/2 Coll.) - 7,32

Van de gemeente de Lier (1/2 Coll.) - 7,32

Van de gemeente de Lier (1/2 Coll.) - 7,32

Van de gemeente de Lier (1/2 Coll.) - 7,32

Van de gemeente de Lier (1/2 Coll.) - 7,32

Van de gemeente de Lier (1/2 Coll.) - 7,32

Van de gemeente de Lier (1/2 Coll.) - 7,32

Van de gemeente de Lier (1/2 Coll.) - 7,32

Van de gemeente de Lier (1/2 Coll.) - 7,32

Van de gemeente de Lier (1/2 Coll.) - 7,32

Van de gemeente de Lier (1/2 Coll.) - 7,32

Van de gemeente de Lier (1/2 Coll.) - 7,32

Van de gemeente de Lier (1/2 Coll.) - 7,32

Van de gemeente de Lier (1/2 Coll.) - 7,32

Van de gemeente de Lier (1/2 Coll.) - 7,32

Van de gemeente de Lier (1/2 Coll.) - 7,32

Van de gemeente de Lier (1/2 Coll.) - 7,32

Van de gemeente de Lier (1/2 Coll.) - 7,32

Van de gemeente de Lier (1/2 Coll.) - 7,32

Van de gemeente de Lier (1/2 Coll.) - 7,32

Van de gemeente de Lier (1/2 Coll.) - 7,32

Van de gemeente de Lier (1/2 Coll.) - 7,32

Van de gemeente de Lier (1/2 Coll.) - 7,32

Van de gemeente de Lier (1/2 Coll.) - 7,32

Van de gemeente de Lier (1/2 Coll.) - 7,32

Van de gemeente de Lier (1/2 Coll.) - 7,32

Van de gemeente de Lier (1/2 Coll.) - 7,32

Van de gemeente de Lier (1/2 Coll.) - 7,32

Van de gemeente de Lier (1/2 Coll.) - 7,32

Van de gemeente de Lier (1/2 Coll.) - 7,32

Van de gemeente de Lier (1/2 Coll.) - 7,32

Van de gemeente de Lier (1/2 Coll.) - 7,32

Van de gemeente de Lier (1/2 Coll.) - 7,32

Van de gemeente de Lier (1/2 Coll.) - 7,32

Van de gemeente de Lier (1/2 Coll.) - 7,32

Van de gemeente de Lier (1/2 Coll.) - 7,32

Van de gemeente de Lier (1/2 Coll.) - 7,32

Van de gemeente de Lier (1/2 Coll.) - 7,32

Van de gemeente de Lier (1/2 Coll.) - 7,32

Van de gemeente de Lier (1/2 Coll.) - 7,32

Van de gemeente de Lier (1/2 Coll.) - 7,32

Van de gemeente de Lier (1/2 Coll.) - 7,32

Van de gemeente de Lier (1/2 Coll.) - 7,32

Van de gemeente de Lier (1/2 Coll.) - 7,32

Van de gemeente de Lier (1/2 Coll.) - 7,32

Van de gemeente de Lier (1/2 Coll.) - 7,32

Van de gemeente de Lier (1/2 Coll.) - 7,32

Van de gemeente de Lier (1/2 Coll.) - 7,32

Van de gemeente de Lier (1/2 Coll.) - 7,32

Van de gemeente de Lier (1/2 Coll.) - 7,32

Van de gemeente de Lier (1/2 Coll.) - 7,32

Van de gemeente de Lier (1/2 Coll.) - 7,32

Van de gemeente de Lier (1/2 Coll.) - 7,32

Gendern

Door D. van Wijck, v/d Zondagssch. te De Lier - 6,27⁵

Van F. en G. te M. - 8,-

Door Ds. Siertsema, coll. v/d catechistie te Drachten - 25,-

Door A. v. Baardewijk, v/d Ger. Zondagssch. „Spr. 22: 6” te Gorinchem - 10,-

Door Hoofddienv. v. Straalen te Houwerzijl, v/d Jongel.-veren. - 5,-

Door idem v/d kinderen der Chr. School - 5,-

Door R. Reenders, uit 't Zend.-busje v/d Chr. Jongel.-veren. „Pred. 12: 1a” te Leens - 14,75

Door J. P. Brand Smith, namens den Ger. kerke- raad van kerk B te Vlissingen een gedeelte van de ingekomen gelden - 75,-

Door Ds. v. Mianen, van Mej. T. een legaat voor de Zend. - 500,-

Door H. Oosting v/d kinderen der Chr. School aan Alpine Avenue te Grand-Rapids en Mich. N. Am. Dollars 2,40 - 5,84

Van L. Rumpf te Den Helder, „door zijn vader den hr. M. Rumpf met een busje in zijne ziekte van hem bezeekeende vrienden verzameld” - 10,80

Coll. v/d Ger. kerk te Avereest - 2,65⁵

Door Ds. Donner hetgeen volgt:

Van F. G. Breckveld te Aalten - 4,-

Door F. J. Dittmars te Middeldburg, verz. kruinkens v/h lezen v/h Mosterdzaad - 8,50

Van Ds. A. Mulder te Schoonewoud - 13,51⁵

Door G. Plantje v/d Meisjesver. te Winschoten - 6,-

Door Mej. G. Wiersenga te Ferwerd, gem. Ezinge - 60,-

Stichtelijke Lectuur

De verborgen gemeenschap tusschen Christus en de geloovigen.

I.

Weet gij niet, dat zooveel als wij in Christus Jezus gedoopt zijn, wij in zijn dood gedoopt zijn? Wij zijn dan met hem begraven, door den doop in den dood, opdat, gelijkwerijs Christus uit de dooden opgewekt is tot de heerlijkheid des Vaders, alzoo ook wij in nieuwheid des levens wandelen zouden. Want indien wij met hem eene plant geworden zijn in de gelijkmaking zijns doods, zoo zullen wij het ook zijn in de gelijkmaking zijner opstanding: dit wetende, dat onze oude mensch met hem gekruisigd is, opdat het lichaam der zonde te niet gedaan worde, opdat wij niet meer de zonde dienen. Want die gestorven is, die is gerechtvaardigd van de zonde. Indien wij nu met Christus gestorven zijn, zoo gelooven wij, dat wij ook niet zullen leven, wetende, dat Christus, opgewekt zijnde uit de dooden, niet meer sterft; de dood heerscht niet meer over hem. Want dat hij gestorven is, dat is hij der zonde eenmaal gestorven; en dat hij leeft, dat leeft hij Gode. Alzoo ook gijlieden, houdt het daarvoor, dat gij wel der zonde dood zijt, maar Gode levende zijt in Christus Jezus, onzen Heere." Rom. 6: 3-11.

De aanleiding tot deze woorden vond de Apostel hierin, dat van de wondervolle leer, die hij overal in zijn brief zoo grondig en meesterlijk in de kracht des Heiligen Geestes predikt, de leer van de rechtvaardiging des zondaren alleen uit het geloof, zonder toedoen der werken, de leer van de vrije genade Gods in Christus Jezus, die machtiger is dan de zonde, — dat van deze kostelijke leer, waarin ons hart alleen rust en vrede kan vinden, misbruik gemaakt was, zoodat men meende, daar de genade zooveel machtiger was dan de zonde, rustig voort te kunnen zondigen, opdat door de vergeving der steeds herhaalde zonden de genade Gods zich zooveel te heerlijker zou betoonen. Dit misbruik van die heerlijker en vertroostendste aller leerstellingen heeft den Apostel gedrongen om uitvoerig aan te wijzen, hoe juist het tegendeel volgt van wat die vleeschelijke menschen, welke gelijk de spinnen uit de schoonste bloemen gift zuigen, beweerden, dat de leer der vrije genade, verre van ons op het kussen der zonde te laten voortslapen, veelmeer met alle kracht ons tot heiligmaking leidt.

Dat dit des apostels oogmerk is, volgt uit het begin van ons teksthoofdstuk, waarin hij, nadat de vrije genade Gods hemelhoog door hem verheven was, de vraag opwerpt: »wat zullen wij dan zeggen? zullen wij in de zonde blijven, opdat de genade te meerder worde?» en daarop aanstonds met heiligen afkeer antwoordt: »dat zij verre; wij, die der zonde afgestorven zijn, hoe zullen wij nog in de zelve leven?» Om zijn lezers duidelijk te doen verstaan, wat hij bedoelt met de uitdrukking: wij, die in den Zone Gods gelooven, zijn der zonde »gestorven», ontwikkelt hij de diepzinnige en zalige leer, die in de woorden van den tekst opgesloten is en die de Heilige Geest ons recht moege doen verstaan.

De geheele tekst handelt over de verborgen gemeenschap, waarin de geloovigen met Christus hun Hoofd staan, en die het gansch natuurlijk gevolg heeft, dat men der zonde niet meer leven kan. Paulus zegt van zich en zijne mede-geloovigen, eenzijdig, vers 4: »wij zijn met Christus begraven in den dood; wij zijn op worden met Christus eene plant in de gelijkmaking zijns doods, vs. 6: »onze oude mensch is met Christus gekruisigd, en eindelijk vs. 8: »wij zijn met Christus gestorven.» Anderzijds zegt de Apostel van diezelfde geloovigen vs. 4: »gelikwerijs Christus uit de dooden opgewekt is, zoo hebben ook wij in de nieuwheid des levens te wandelen.» Vs. 5: »wij zullen met Christus ééne plant zijn in de gelijkmaking zijner opstanding.» Vs. 8: »wij gelooven, dat wij met hem zullen leven,» en eindelijk vs. 11: »houdt het daarvoor, dat gij Gode levende zijt in Christus Jezus, onzen Heere.» Door deze woorden is de gemeenschap der geloovigen, zoowel aan den dood en de begrafenissen als aan de opstanding van Christus, duidelijk op den voorgrond gesteld. Wat door den dood van Christus, door zijn begrafenissen en opstanding verstaan wordt, kan ons niet twijfelachtig zijn. Paulus schrijft in den 2den brief aan de Korinthieërs, hst. 5: »wij houden het daarvoor, dat indien één voor allen gestorven is, zij dan allen gestorven zijn.» Als er gesproken wordt van Christus' dood, moeten wij daarbij dadelijk denken aan de bezoldiging der zonde, die Christus, de Zone Gods, niet om zijn eigen zonde verdiend heeft, maar om de groote Hoogepriester is, die heilig en onbesmet, afgezonderd van de zondaren en hooger dan de hemelen geworden is, die geen zonde gekend heeft; maar als Borg en Middelaar, in de plaats der zijnen en als straf voor hun zonden heeft ondergaan; en niet slechts den tijdelijken, maar ook den eeuwigen dood; want »de ziel, die zondigt, zal sterven,» staat er geschreven, en door de zonde van eenen mensch, zegt Paulus, is de dood, de verdoemenis, het verderf over allen gekomen.

Wij zouden ook zeker deze ontzettende straf hebben moeten ondergaan, want God kan de zonde niet ongestraft laten, of Hij zou zichzelf, zijn heiligheid en rechtvaardigheid verloozen; en terwijl Hij evenwel arme zondaren, diep schuldige opstandelingen naar zijn barmhartigheid wilde redden, heeft Hij het allergrootste gedaan, dat zich slechts denken laat, ja alle gedachten te boven gaat. »Hij heeft,» gelijk Paulus duidelijk in denzelfden 2den brief aan de Korinthieërs schrijft, »zijn geliefden Zoon gezonden en hem, die geen zonde gekend heeft, voor ons, strafbare en doemwaardige zondaren, in onze plaats, tot zonde gemaakt;» Hij heeft naar zijn genadig welbehagen en met volle overeenstemming van den geliefden Zoon al onze zonden op diens rekening geschreven. Hoe roerend spreekt reeds Jesaja van dit geheim onzer redding. Gods Zoon behandeld, alsof hij de grootste zondaar ware, Gods Zoon moest en wilde »wedergeven,» wat Hij niet geroofd had." Zoo moest dan de Middelaar, Borg en Plaatsbekleeder zich aan al de gevolgen onzer zonden onderwerpen, en dus ook den dood smaken in de diepste betekenis des woords.

Hij heeft het gedaan in Gethsémané en op Golgotha, waar zijn lijden, ten toppunt steeg; vooral in de ure, toen Hij uitriep: »mijn God, mijn God, waarom hebt Gij mij verlaten?» en Hij heeft ons door zijn zoendood volkomen met God verzoend; zijn plaatsbekleedend lijden en sterven is de volkomen genoegdoening geweest voor onze zonden. De Vader heeft verklaard, dat Hij voldaan was door het bloedig offer zijns Zoons, toen Hij den Borg, die ook om zijn dood te bezegelen in het graf als in de gijzeling gelegd was, ten derden dage opwekte uit den dood, en daarmee het amen uitsprak op den triumfkreet des Heeren: Het is volbracht! Daarom staat er in Rom. 4 van den Heere Jezus: »Hij is overgeleverd om onze zonden en opgewekt tot onze rechtvaardigmaking.»

De Vader heeft in de eerste plaats Hem rechtvaardig en vrij verklaard, als eenen, die een volkomen genoegdoening had tot stand gebracht. Wat Hij evenwel als onze Plaatsbekleeder gedaan heeft, wordt ons, wier plaats Hij vervulde, toegerekend, alsof wij het zelf gedaan hadden. De vrijverklaring der zonden Borg is de vrijverklaring der zijnen. Daarom staat er in den tekst: »wij zijn met Hem eene plant geworden in de gelijkmaking zijns doods.» Zijn dood en de betaling, die Hij daardoor gedaan heeft, wordt alzoo op rekening der zondaren geschreven. En verder: »wij weten,» het is een uitgesproken zaak, »dat onze oude mensch, de mensch der zonde, de eigenlijke misdadiger in ons, die de straf verdiend had, met Christus gekruisigd is.» Ja, Wij zijn met Christus gestorven. Welk eene wonderbare leer! Op denzelfden dag, waarop eens de groote Hoogepriester Jezus Christus, de Vorst des levens, de Heer der heerlijkheid, als Middelaar, Borg en Plaatsbekleeder van een verloren zondarenwereld aan het kruis in haar plaats een vloek werd en den dood smaakte, op datzelfde oogenblik is deze straf als toekennend aan heel zijne gemeente voltrokken geworden. O, mochten wij deze zalige verborgenheid recht leeren verstaan! Toen wij nog niet geboren waren, heeft God reeds voor ons gezorgd; niet slechts in het plan der verlossende liefde, maar ook in het afweven van de draden van het verlossingsplan.

Christus heeft onze zonden gedragen in zijn lichaam aan het hout.

Broeders en zusters, vergaten wij het nooit, ook niet maar één oogenblik: wij zijn met Christus gekruisigd en gestorven.

(Wordt vervolgd.)

NOTTEN.

AAN EEN VRIEND TE JERUZALEM.

Waarde Vriend,

Zoals ge uit de Bazuin der vorige week vernomen hebt, hebben de kerkeraden van Middelburg A B en C de aanstaande Generale Synode van de Gereformeerde kerken in Nederland samengeroepen, tegen Dinsdag 11 Augustus aanstaande.

Het zal dan ruim 27 jaar geleden zijn, dat de Synode der Christelijke Gereformeerde kerk daar vergaderde.

Van de twintig predikanten, naar die Synode afgevaardigd, zijn er, op dit oogenblik, nog zeven in leven. De andere dertien gingen in de rust huns Heeren in, en, voor zoover mij bekend, zijn veertien van de twintig onderlingen ook ter ruste gegaan. Zoo kort is een menschenleven. En dat er in dit korte leven zooveel moeite en strijd is, is eene ervaring die, bij wijlen, het gemoed treft en tot weenen perst.

Die Synode van 1869 te Middelburg neemt gewis eene belangrijke plaats in onder alle Synoden, die na den uitgang van 1834 gehouden zijn.

Terecht wordt dan ook in het voorwoord van de Handelingen der Synode gezegd: »Hoeveel er belangrijke zaken ter behandeling

waren, waaraan de gedachten veel eens uit-eenliepen, is toch de broederlijke liefde niet één oogenblik gestoord, en de meeste besluiten werden met groote eenstemmigheid genomen.»

En verder: »Waren er enkele zaken, die het Christelijk gevoel smartelijk aandeden, en inzonderheid dat de Synode zich gedrongen zag één leeraar onzer kerk, om zijne willekeurige en onkerkelijke handelingen, onze kerkelijke gemeenschap te ontzeggen, en de afzetting van een anderen te bekrachtigen; groot daarentegen was de blijdschap toen eene scheure, die jaren lang had bestaan, werd geheeld, en eene vereeniging werd getroffen met broeders, die in leer en regering ten volle met ons overeenstemmen, terwijl slechts punten van ondergeschikt belang ons gescheiden hielden.»

Zulke verrassingen hebben we thans, naar den mensch gesproken, niet te wachten. De verschillende groepen van kerken of gezelschappen, die zichzelf rekenen te behooren tot de belijders van de Gereformeerde religie, gaven weinig blijk van toenadering, en de »ondergeschikte punten» worden door velen als hoofdpunten beschouwd, en meerderen schijnen de leer te worden toegedaan, dat er eigenlijk geen ondergeschikte punten of middelmatige zaken, waarbij men elkanders vrijheid behoort te eerbiedigen, bestaan.

Door dit misverstand bleven nog scheuringen bestaan onder hen, die geacht willen worden, de Gereformeerde religie te belijden, en kwamen er nieuwe bij. En daarbij wil het mij voorkomen, dat er minder smart over de scheuring wordt gevoeld dan in vroeger jaren, en de onbeschaamdheid ook ten aanzien van deze zonde eer toe dan afneemt.

In 1869 bestond nog geen vermoeden van de gebeurtenissen, die in de daaropvolgende jaren geschied zijn. De tweede, groote beweging in de Ned. Hervormde kerk was toen nog in haar eerste stadium. Eerst in 1870 kwam Dr. Kuypert te Amsterdam, en sprak hij, in zijne intrè-rede, de veelbetekenende woorden uit: »Wij moeten verbouwen of verhuizen.» Wat wij, Afgescheidenen, toen reeds voor vast en zeker hielden, is geschied: het is uitgelopen op »verhuizen» en van het »verbouwen» is niets gekomen.

Op die Synode te Middelburg in 1869 waren ook afgevaardigden van de Vereenigde Presbyteriaanse kerk in Schotland. Deze broeders hadden niet alleen schik in onze naieve wijze van Synode houden, in onze lange pijpen, en de dikke rookwolken, waarin de eervoorde Synode zich hulde, maar waren, bijzonder aangedaan en verblijd met de getroffen vereeniging. Eén huaner, Dr. Bruce, Moderator van de laatstgehouden Synode van de Vereenigde Presbyteriaanse kerk in Schotland, zeide aan het slot van zijne toespraak: »Vorts hebben wij ons verheugd bij het gezicht van de vereeniging, die dezen dag onder u getroffen werd. Wij vertrouwen, dat die het voortleken en de belofte zal zijn van vele andere vereenigingen, die zeer noodzakelijk zijn in de verdeelde kerk van Christus.»

Het vertrouwen door Dr. Bruce, in 1869 uitgesproken, is niet geheel beschaamd.

Drieëntwintig jaar later werd er weder eene vereeniging onder de Gereformeerden getroffen, van veel grooter omvang dan die van 1869.

Het getal »ontkomen kerken» is in die jaren meer dan verdubbeld, en zoo is alles, wat op het kerkelijk leven betrekking heeft, naar verhouding, krachtig toegenomen.

Opmerkelijk is daarbij, wat door de Synode van 1872, te Groningen gehouden, is uitgesproken.

Er kwam aan de orde (Art. 127) een voorstel der Prov. Synode van N.-Brabant, luidende: »De Synode richte eene hartelijke en dringende opwekking aan allen die, buiten onze kerkgemeenschap, de Gereformeerde belijdenis liefhebben, om zich met ons te vereenigen, daar de nood der tijden meer dan immer thans ook de Nederlandsche Christenen tot eendracht en samenwerking dringt.»

Hierop besloot de Synode de volgende verklaring in de notulen op te nemen:

»dat zij niets liever wenscht dan eenheid en samenwerking onder al Gods kinderen, en zich grootelijks zal verheugen als de Heere, naar onzen mensch en bedde, die broeders en zusters in ons midden brengen zal, wier weegblijven wij zoo lang reeds hebben betreurd.»

In 1892 is die wensch en bede weder voor een aanmerkelijk deel vervuld.

Van die vereeniging was wederom getuige een vertegenwoordiger van het Presbyteriaanisme uit Engeland: Dr. Mathews. Deze broeder zeide o. a.: »Ik hoop, dat het gemeenschappelijk werken der Gereformeerde kerken rijker vrucht moge dragen en tot nog meer eenheid op kerkelijk gebied bevordert zij. Want dat moet steeds ons streven zijn. Evenals de rivier na vele wateren en stroomen in zich opgenomen te hebben, steeds met één monding in den grooten Oceaan uitstroomt, alzoo moet het ook met de kerk van Christus zijn. Maar toch moet men ook weder

voorzichtig zijn. Gelijk in een bosch verschillende boomsoorten zijn, weet de kenner, welke bij elkaar behoren. Zoo moet ook de kerk verstaan, welke bij elkaar behoren.»

Dat er na dien tijd eenige moeilijkheden zijn gerezen, is algemeen bekend. Het hoofdpunt in die moeilijkheid is de gewichtige zaak van de opleiding tot het predikambt. De eene kerkengroep had de Theologische School, terwijl de andere zich meer hechtte aan de Vrije Universiteit op Gereformeerden grondslag te Amsterdam. Op dit punt was, in 1888 en 1889, de poging tot vereeniging voornamelijk mislukt. In 1891 meende men echter de formule gevonden te hebben, waarin beide kerkengroepen zich konden vinden. Het bleek echter spoedig, dat men elkaar op dit punt niet goed begrepen had, en de meeste moeilijkheden, die na '92 ontstonden, vinden hierin haar diepsten grond.

In plaats dat men nu, wijs en menschkundig, deze zaak voorloopig liet rusten, begon men dadelijk te werken, en kwam reeds in 1893 het noodlottige voorstel aan de orde, om de Theologische School, als kerkelijke inrichting, in het lichaam der Vrije Universiteit in te lijven.

Toen kreeg men, aan de eene zijde, het betoog, dat zulk eene inlijving niet was overeenkomstig »de bedingen,» en aan de andere zijde de juridische en volkenrechtelijke uiteenzetting van het begrip: »beding,» en het betoog, dat een beding geen alijdurende betekenis of kracht heeft.

Daardoor werd, in vele kerken, het vertrouwen geschokt. En ofschoon, door een voorstel dat met algemeene stemmen werd aangenomen, de Synode van 1893 in vrede en liefde kon uiteengaan, bleef het wantrouwen levendig, doordien in Kerkbodes, met de Hervormd voorop, dadelijk een scherpe kritiek op die Synode geleverd werd: op hare samenstelling, hare machteloosheid enz. Is het wonder, dat in vele kringen de vraag gedaan werd: hoe hebben we het nu?

Dergelijke moeilijkheden behoeven echter tot het aardsch bestaan der kerk, en zullen wel nooit ophouden, zoolang de onvolmaaktheid er is.

Ook na de vereeniging van '69 ontstonden ernstige moeilijkheden.

Toen was het niet de opleiding tot het predikambt, maar liep het geschil over de rechtsgeldigheid der Synodale bepalingen, die, vóór 1869, van weerszijden bestonden.

Te Middelburg had men verzuimd, dit punt te behandelen en te vereffenen. Vandaar dat men van de zijde der vroegere Gereformeerde kerk (onder het Kruis) op nadere regeling van deze aangelegenheid androng. Dr. W. G. Smith bracht een stuk ter tafel, waarin hoofdzakelijk beweerd werd, dat door de te Middelburg getroffen vereeniging, de vroegere reglementen van beide kerken zijn vervallen, terwijl bevestiging van die opvatting door de Synode verlangd wordt, met bijvoeging dat van de bevestiging van dit verlangen »het blijven der vereeniging afhankelijk was.»

Dit geschiedde in de Synode van 1872, drie jaar na de vereeniging.

Met soortgelijke moeilijkheden zullen we op deze onvolmaakte wereld steeds te kampen hebben, en daarvoor is dan ook noodig goed verstand en voorzichtigheid, uit den geest der wijsheid, der gematigdheid en der kracht.

Zelfs moeten we rekenen op toeneming der moeilijkheden. Naarmate de kring grooter wordt, het aantal kerken vermeerderd, en in die kerken wetenschappelijke en sociale belangen aan de orde komen, naar die mate wordt de arbeid ook ernstiger en uitgebreider. Het »stilleven» of het »binnenhuisje,» waar vader rustig in den Bijbel leest, moeder zich met de breikous bezig houdt, en de kinderen aandachtig luisteren, zal altijd zijn bekoorlijkheid blijven behouden, als tegenstelling met het onrustige leven daar buiten. Het is ons liefelijk te huis, als we van den arbeid en den strijd terugkeeren.

En zoo willen we, met moed en vertrouwen, ook de komende Synode begroeten. Hoe ernstig hare taak ook zij, en hoe zeer zij ook wel, evenals alle hare voorgangers, onvolmaakt werk zal leveren, dat aan scherpe kritiek zal zijn blootgesteld, zij is toch in 's Heeren weg, en mag hopen op des Heeren leiding, die door haar Zijne kerk zal regeren met het eenige doel, dat zijn Naam van alles de eer ontvange, en de uitverkorenen tot het eeuwige leven vergaderd, onderhouden en beschermd worden, tot aan de voleinding der wereld.

T. t.
GISPEN.

Politieke beschouwingen.

Terwijl de Kamer in Frankrijk zich bezig houdt met weinig beteekenende wetten als b.v. die op het tegengaan van bedrog in den boterhandel, is de President met een drietal zijner Ministers naar 't Zuiden op reis gegaan. Eerst toefde hij in Lyon, de stad waar zijn voorganger Carnot eensklaps te midden der festiviteiten verraderlijk werd vermoord. Gelukkig echter liep het thans daar goed af en was de ontvangst niet zonder eenige sympathie. In Toulon was de geestdrift maar matig, de politie kortstac-

tig in haar beschermende maatregelen. Vandaar ging hij scheep naar Cannes om Nice te bezoeken. De betekenis van dezen tocht licht voor Frankrijk vooral daarin, dat de President den Russischen troonopvolger en den Keizer van Oostenrijk zal ontmoeten. Dit geeft een zekeren glans aan wat anders slechts een paradedocht zou zijn, die de ware toestanden van Frankrijk voor een oogenblik met een schoonschijnende tint overdekt. Eenheidszin en ware sympathie voor de roemrijke natie, was vooral de leuze, die de President met een allervriendelijkst gezicht overal liet weerklinken. En dat in een land, waarin, politiek, de eenheid opgaat in gekijf, de zoogenoemde sympathie leidt tot gestadige verzwakking!

De overprikkeld stemming in Engeland houdt aan. Hoemeer men daar komt tot het besef van eigen isolement, hoemeer de Regeering de natie prikkelt door allerlei oorlogsmaatregelen tot een hooghartig zelfvertrouwen, waarvan een al machtiger wordende oorlogsvloot de zinnelijke openbaring is, en het diplomatisch opwekken tot wantrouwen jegens Duitschland een der middelen is, om dit van Rusland en Frankrijk verwijderd te houden en zoo intusschen gelegenheid te hebben zijn eigen naai te naaien; vooral in Egypte tegenover Turkije c. s. en in Zuid-Afrika tegenover de Transvaal. De vele pogingen toch om aan dat land een verklaring te ontkloeken dat de President wel naar Londen komen zal zonder veel betekende voorwaarden te stellen, en zich te gaan mengen in den gang der zaken aldaar — bewijzen in welke richting gestuurd wordt. Dat men echter in de Transvaal tamelijk voorzichtig is en nog alles behalve tot vertrouwen in Engelslands rechtvaardigheid gezind is, bewijzen de couranten van dat land te duidelijk.

Schreven wij reeds de vorige week over den benauwden toestand waarin de Italiaansche Regeering meer en meer komt tegenover eene Kamer, waarin tal van leden zijn, die ten sterkste afkeuren de koloniale politiek tegenover Abyssynië gevolgd en de onverantwoordelijke uitzetting der onkosten daardoor veroorzaakt, zoodat nog een 60 miljoen door de reeds zoo berooide schatkist zal moeten worden afgeteld, terwijl overal in 't binnenland de agrarische nood toeneemt. De hoop, vóór Donderdag als de geterde Kamer bijeenkomt, nog een overwinningsbericht uit Afrika te ontvangen, is nu geheel den bodem ingeslagen. Wat de telegraaf toch van het Zondag voorgevallene bericht, doet in elk opzicht aan een volslagen neêr-laag denken. Immers, nauw was de aanval van het Italiaansche leger op dat der Abyssyniërs begonnen, of de voorhoede moest reeds terug en de positie van het gansch Italiaansch leger werd onhoudbaar, dat het met verlies zelfs van geslacht moest terugtrekken! Dat dit de beooring zal vermeerderen en tot parlementairen tegenstand zal prikkelen, lijdt wel geen twijfel.

Ook Spanje is vol van beroeringen, vooral in de groote steden. Bij de opofferingen, die men zich daartegenover den langdurigen Cubaanschen opstand moet getroosten, komt nu nog de prikkelende houding, die te dezer zake door den Senaat en de Kamer in de Vereenigde Staten van N. Amerika is aangenomen. Men wenscht daar niet minder dan dat de Cubanen als oorlogvoerende partij zal worden erkend, de onafhankelijkheid van Cuba zal worden geëischt en de Regeering zich gereed moet maken zoo noodig tusschen beiden te komen. Dat klinkt voorwaar, echt Amerikaansch. Intusschen, de President behoeft zich en zal zich vermoedelijk ook wel niet door dergelijke besluiten van zijn stuk laten brengen en gevaar van oorlog doen ontstaan. . . .

In onze Tweede Kamer is Dinsdag de discussie over art. 80 van 't ontwerp van wet op de personeele belasting voleindigd en daarin de behandeling van de geheele wet. Maar de stemming over dat artikel viel niet in den zin der Regeering uit. Zij wilde zelve de wet spoedig doen afkondigen en in werking treden. Maar de H.H. Vermeulen en Kolkman deden 't voorstel om haar in werking te doen treden op een door de wet, d. w. z. door de Kamer, nader te bepalen dag. En ofschoon de Regeering zich daartegen krachtig verzette, de Kamer besliste met 49 tegen 47 stemmen in laatstgenoemde zin en nam het voorstel — Vermeulen — Kolkman aan. Zij oordeelde blijkbaar, dat van geen invoering sprake kon zijn, zoolang niet de nieuwe kieswet is aangenomen, wijl anders het kiesrecht zijn basis ontvalt en een noodwet daarvoor slechts uitsluit van de behandeling der kieswet in de hand zou werken. Bovendien wilde de Kamer eerst weten hoe de Regeering de gemeente-finantiën wilde verbeteren. Zij verkoos niet zich bij voorbaat te verbinden een mogelijk slecht ontwerp aan te nemen. En de Kamer had gelijk!

De eindstemming over 't ontwerp-zelf zal Vrijdag plaats vinden; de aanneming is nu wel niet twijfelachtig.

Ook tot de annexatie van Nieuwer-Amstel bij Amsterdam is, helaas, intusschen besloten.

NOORDTJII.

IS ER GEEN OORZAAK?

AAN DS. GISPEN.

VIII.

»De Theologie als Godskenis is, volgens Dr. K., de kennis Gods; niet de kennis Gods zoals die in God is, die God van zichzelf heeft, maar des menschen kennis van God, zoals Hij zichzelf heeft geopenbaard. Deze Godskenis is, als vrucht van persoonlijke verlichting, het deel van elk geloovige, hem tot troost in leven en in ster-ven.

Aan de Kerk wordt door deze Godskenis haar prediking en haar belijdend optreden tegenover de wereld mogelijk gemaakt; zij is vrucht van de ambtelijke werkzaamheid der kerken, ook in haar strijd met de ketterij. Bovendien die twee, aldus onderscheiden, Theo-

logieën, welke eigenlijk één zijn, is er eene derde [tweede], die tot taak heeft „de kennis Gods in het menschelek bewustzijn in te dragen“; dat is de wetenschappelijke theologie. Deze schift en keurt, ontleedt en leidt af, brengt in stelsel en zet, met wat buiten ligt, in verband. En deze is „zelfstandige vrucht van studie.“

Tegen deze onderscheidende en nevenschikkende inderling, Dl. II, bladz. 53 v. v. zou weinig of geen bezwaar zijn, indien de derde soort tot de beide andere in gelijke verhouding gedacht werd als de tweede. Niemand onzer ontken, dat de studie der Theologie noodig, dat de Theologie een uitgebreide en diepgaande wetenschap is. Alleen maar de wetenschappelijke Theologie is niet eene andere dan de Theologie als *Godskennis*; zij is slechts de voortzetting daarvan. Niet zij verschaft het begrip; maar evenzeer als de idee is ook het begrip der Theologie in de Schrift gegeven. In geheel dezelfde lijn als de Godskennis van de kerk, als instituut en als organisme, en van iederen geloovige is zij in alles aan de Schrift gebonden en heeft zij uit de Schrift zich te ontwikkelen, naar haren eigen aard, vrij van alle juk en maniere der menschele wijsheid. In dat „zelfstandige vrucht van studie“, komt de fout voor den dag. „Zelfstandig“, in onderscheiding van den enkelen geloovige en van de kerk. „Zelfstandig“ wil die Theologie en willen die Theologen zijn, als mannen van „de wetenschap.“ Zóó ziet gij, dat en waarom er zooveel werk gemaakt wordt van en, tot in de kerk toe, geijverd voor eene zelfstandige wetenschap, de wetenschap op en om zichzelf. De wetenschap, en in haar kring ook de Theologie als wetenschap, treedt als een zelfstandige macht op in de wereld, naast de Kerk en den Staat; en, goed bezien, is zij de hoogere macht. Zij is soeverein; zij leert en doet uitpraak over alles; geen macht ter wereld echter is bevoegd haar te richten. Men kan haar verwerpen, maar zij blijft toch den troon bezetten en het gericht over alle schepsel houden. En zoo kan ook de Theologie als wetenschap nooit met recht geoordeeld of geleid worden door de ambtelijke bediening en regering der Kerk. De Kerk kan van haar gebruik maken, haar afkeuren of goedkeuren; maar de Heeren Theologen zijn als *zoodanig* boven de kennis en de bediening der Kerk verheven. Hun stoel staat boven die van alle de Gemeenten. Als leden der kerk zijn zij broeders onder de broeders; als ambtsdragers kunnen zij uitnemende dienaren zijn met de ambtgenooten; maar als mannen der wetenschap, als leden van het „wetenschappelijk“ gilde, zijn zij „zelfstandig“; en hunner is de „studie“ en de bevoegdheid tot het beoordeelen van wat al of niet wetenschappelijk mag heeten.

Dat is de vrucht van KANT's filosofisch „organisme der wetenschap“, waarin ook thans vele uitnemende dienaren van Christus verstrikt en gebonden zijn.

Reeds op het eerste hooren of iezen van die kenschetsing der tweeërlei Theologie is ieder gereed met de vraag: is dan de prediking der bedienaren des Woords, de belijdenis der Kerk, niet vrucht van „studie“? Gaat bij den geloovige, ook bij den minst begaafden en onttrokken, het kennen en het belijden van den Naam des Heeren, buiten het „denken“ om? Heeft niet ook de kerk als instituut, en ieder geloovige naar de mate zijner gaven, de taak en den lust om „de kennis Gods in het menschelek bewustzijn in te dragen“? Immers ja. Waarom kent dan Dr. K. dat alleen toe aan de „Theologie als wetenschap“?

Omdat Dr. K. door zijn begrip van de wetenschap ertoe gedreven wordt. Meermalen toont hij, volstrekt niet te willen meedoen met die Theologen, die stout zich verheffen boven en stellen tegen Gods Woord en Gods Kerk; hij bestrijdt hen vurig en krachtig. Maar — hij is nochtans niet vrij; hij moet of terug, of voort op hun pad, in hun lijn. Die worsteling blijkt ook uit het verschil, om niet te zeggen de strijdigheid, tusschen uitspraken in het eene en in het andere gedeelte der Encyclopaedie, o. a. waar hij niet God het voorwerp der Theologie noemt.

In een volgenden brief bespreek ik de definitie of omschrijving van de „Theologie als wetenschap“, die te lezen staat Dl. II, bl. 248 en 249.

De broeders J. D. te K. en K. te H. — zie No. 8 en 9 van dit blad — hebben in V—VII dezer brieven, in hoofdzaak reeds antwoord ontvangen op hun aantekeningen bij den IVden brief. Het zal ook den lezers niet ontgaan zijn, dat die broeders mijne voorstelling van de kwestie voor juist erkennen, al is hun beoordeeling niet dezelfde als de mijne. Daarop moge ook Dr. Kuyper zijne aandacht vestigen.

Aan br. J. D. kan ik, tot mijn genoegen, nog zeggen en antwoorden, dat ik het in meer dan één punt met hem eens ben. Indien het nog noodig mocht zijn, zal ik gaarne later op zijne opmerkingen terugkomen. Thans volgt er a: de herinnering dat ik opkom tegen de *nevenschikking* van de Theologie met de wetenschappen der aardenschappen; zij is een *eigene* wetenschap en een licht voor alle wetenschappen; b dat ik tegen filosofie als „geoeftend denken“ — hoewel ik dat niet onder „filosofie“ versta — geen het minste bezwaar heb. Zou br. J. D. uit Dr. K.'s Encyclopaedie kunnen aantoonen, dat ook hij filosofie opvat in geen anderen zin dan dat zij „nederige diensten der Koninginne“ bewijst? Uit VII heeft br. D. kunnen zien, dat Dr. K. zelf verklaart, dat „Theologie als wetenschap“ en „Theologie als Godskennis“ zijn „zeer verschillende zaken“, dat de Christelijke kerk vóór KANT die „Theologie als wetenschap“ niet heeft gekend, en dat wel terdege de filosofie van KANT e. s. de moederschoot is, waaruit K.'s begrip van „organisme der wetenschap“ en van „Theologie als wetenschap“ is voortgekomen. Br. D. vraagt, blijkbaar vol bevreemding over mijne stelling, die ik echter elders reeds vóór lang heb uitgesproken: „Verschilt van?“ En

hij laat daarop de gewichtige betuiging volgen: „Dan mag de kerkeraad van Amsterdam wel tot de orde geroepen.“ Wil hij dan nu ook zoo goed zijn, daartoe de noodige stappen te doen?

De opmerking van br. K. te H. die niet onduidelijk ingeslotenheid met Dr. K.'s standpunt laat doorschemeren, komt hierop neer: als gij Dr. K. bestrijdt, dan moet gij ook Dr. Bavinck bestrijden; en hij tracht dat te bewijzen door een paar ontkenningen en een paar stellingen van Dr. B. aan te halen. Tot antwoord diene: ik heb bij Dr. K. ingesloten allen die het met hem eens zijn; indien 'nu waar is, dat Dr. B. met Dr. K. gelijk denkt en spreekt, dan gelden mijne bezwaren tegen Dr. K. vanzelf ook Dr. B., evenals K. te H. en alle anderen, die de tweeërlei Theologie huldigen. Nu br. K. te H. gezegd heeft, dat Dr. B. aan Dr. K.'s zijde staat, behoef ik het niet meer te zeggen. Dr. B. zelf kan, desverkiezende, dat ontkennen of bevestigen. Ik zou mijn hooggeachten ambtgenoot niet in dezen strijd hebben betrokken, al zou hij het kunnen waardeeren, indien ik, — wat ik desnoodig ook wel zou doen, — ook van verschil met zijn gevoelen openbaar liet blijken. 't Is mij volstrekt niet duidelijk, dat Dr. B. op de lijn van Dr. K. wandelt en bouwt. Indien br. K. met mij geduld kan oefenen totdat Dr. Bavinck's Dogmatiek compleet is verscheenen, zal ik waarschijnlijk hem niet behoeven aan te wijzen, dat Dr. B. een and r stelsel bouwt dan Dr. K. Nu zij br. K. trevreden met de vingerwijzing, dat er in de leer aangaande de Schrift en hare beteekenis voor de Theologie, zoodaals in K.'s Encyclopaedie en zoodaals ze in B.'s Dogmatiek wordt voorgesteld, wel eenig verschil is op te merken. Ook wil ik hem gaarne in overweging geven, of hetgeen hij van Dr. Bavinck's gevoelen over de Theologie heeft medegedeeld, niet meer bijkomstig is, terwijl Dr. Kuyper van meet af uitgaat van KANT's filosofische wetenschap. Liefst de eerste weken niet, later, als het noodig mocht zijn, wil ik gaarne met br. K. nader daarover spreken.

Groete van uwen heilbiddenden broeder

L. LINDEBOOM.

Senator Hill verklaarde zich in het openbaar tegen de drukten der maatschappelijke samenleving te Washington. Hij beweert, dat de Senatoren niet genoeg nachtrust krijgen vanwege de partijen, die gegeven worden. Daardoor zijn zij niet in staat om te studeren op de metelike vraagstukken van den dag, teneinde die in den Senaat behoorlijk te behandelen. Hieraan zijn zelfs vele fouten toe te schrijven. 's Lands belangen worden opgeofferd aan het gezellig verkeer. — Zou die klacht alleen in Amerika thuis hooren?

Een blad te New-York meldt, dat eene vrouw, in kennelijken staat van dronkenschap, in de 51e straat voortstropelde, terwijl zij een pakje op straat liet vallen, dat zij weder oprapte. Een politieagent zag, dat de vrouw dit een oogenblik later weer liet vallen, en nam het toen zelf op. Den inhoud naspurende, bemerkte hij dat het een baby (kindje) bevatte van een jaar oud. De vrouw werd als dronken opgevat, en het kind naar het Vrouwen-Hospitaal gebracht. Hier onderzocht de dokter het wicht en verklaarde, dat het kind „onbezeerd maar smoorndronken was.“ De vrouw bekende later, dat zij het kind whisky had gegeven, om het stil te houden. De ontaarde moeder werd hiervoor met twee maanden gevangenis gestraft.

In N.-Amerika hebben een duizendtal Congregationalistische Chinezen zich vereenigd om gemeenschappelijk twee evangelisten naar hunne stamgenooten in China te zenden. De zending van bekeerde Chinezen, om als evangelisten in hun eigen land te arbeiden, vindt alom schielijker toegang en ontwikkeling, dan die van vreemden, gelijk zich in het algemeen zeer goed maar vooral van den Chinees wel verstaan laat.

Mrs. Anna R. Apingwall, eene schatrijke dame, die te Pittsburgh in Pennsylvania woonde, doch in Schotland te Edinburg gestorven is, heeft haar gansche vermogen van drie miljoen dollars bemaakt aan het Episcopale Hospital voor zieke weeskinderen te Philadelphia.

Het Amerikaansh Traktaat-Genootschap arbeid steeds met ijver voort, zowel in buiten- als binnenland. Zijn godsdienstige geschriften worden thans uitgegeven in 22 talen.

Het Amerikaanse Heilsleger bestaat uit 600 afdelingen. Maandelijks wonen bijna twee miljoen menschen de vergaderingen bij. Het vorige jaar werden 54030 kroegen en andere helen door leden van het leger bezocht en 88.899 vrouwen van een los leven kwamen onder bearbeiding der dames van het Leger. De „War Cry“, in het Zweedsch, Duitsch en Engelsch vertaald, circuleert in een oplage van 100000 exemplaren.

Van eene moeder, die hare dochters verloor te Ku Cheng, bij den moordanslag op de zendelingen aldaar, wordt geschreven, dat zij zeide: „Gave God, dat ik naar China gaan konde, om de plaats in te nemen van mijn vermoorde dochters.“

Te Shangai bevindt zich een Christen, 60 jaren oud, die in China gekomen is om aldaar, zonder den steun van eenige vereeniging, als zending te werken. Hij bestudeert daartoe de landstaal, draagt het Chineesch kostuum, leeft naar 's lands wijze, en verkoopt Evangelien en trakaten in de stad en omstreken. Zijn gansche inkomen bedraagt echter slechts 500 francs per jaar.

Scheurkalenders in de Kazerne.

Door Ds. Donner, Leiden: van E. S. te Pretoria, Z.-Afrika f 24,29
Van Ds. Dijkstra, Smilde: Contributie voor 1895 en '96 - 2,—
Halve opbrengst van de onlangs ontvane spreid, door iemand, die er prijs op stelt, dit „gedenkteken der liefde“ in eigendom te hebben - 5,—
Door Ds. Breukelaar, Bodegraven: uit de Catechisatiebus - 5,—
Door A. Zomer Jr., Leiden: verzameld op de Chr. Jongelingsv. „Obadja“ - 1,—

Niet alleen aan Israël, maar ook aan onze soldaten wordt in Z.-Afrika gedacht, gelijk we trouwens wel eer hebben ondervonden; weshalve dit vernieuwd blijk van belangstelling ons dubbel welkom is.

Ook de andere bijdragen hebben ons grootelijks verblijd; en daarom voor alles onzen hartelijken dank.

E. KROPVELD.

Driesum, 28 Febr. '96.

Geref. Ziekverzorging.

De Algem. Vergadering der Vereen. voor Geref. Ziekenv. in Nederland, zal, zoo de Heere wil, gehouden worden *Dond. 7 Mei* a. s. te UTRECHT, in het *Milit. Tehuis*; aanvang ten 12 ure. Bestuursvergad. ten 9 ure.

Vóór 28 Maart worden voorstellen, wenken, vragen enz., die men op de *Agenda* wenscht te zien geplaatst, ingewacht bij den Secretaris, *Ds. G. J. Burger* te DRIEBERGEN (Utrecht). Het Jaarverslag wordt in het begin van *April* verzonden.

VELP, 20 Febr. '96. Hedenavond mocht de Ger. Jong. Ver.: „Eliëzer“ alhier het voorrecht genieten, haar 28ste jaarfeest te vieren. Met afgevaardigden van 3 Zusterver., begunstigers en een groot aantal belangstellenden in de Noorderkerk saamgekomen, werd het voorfeest geopend door onzen geachten Eere-Voorzitter Ds. de Jong, waarna hij een kort maar ernstig woord tot ons richtte. Daarop brachten Secr. en Penningm. verslag uit, waarna verschillende samenspraken en voordrachten werden gehouden, afgewisseld door zang. We waren gezellig bijeen. Te snel ging de tijd voorbij. Hartelijk dank aan onzen Eere-Voorz. voor zijne leiding en aan allen, die hunne belangstelling toonden. Zegene God verder onze vereeniging!

Namens het bestuur,

W. DE WILDE JR., Presd.
J. VOORHOEF, Secr.

KAMPEN, 3 Maart. Aan den avond van den 27 Febr. mocht de Christ. Jongedochters-vereeniging: „Waar liefde woont, gebiedt de Heer zijn zegen“, samenkomen met de Begunstigers en genoodigden, om haar 24-jarig bestaan feestelijk te herdenken.

Na het zingen van Ps. 68: 10 werd het samenzingen geopend met gebed door den Weleerw. Heer Ds. J. J. Westerbeek van Eerten. Na het lezen van Ps. 103, en een welkomstgroot door den leeraar, trad het bestuur op en deed verslag van den toestand en de werkzaamheden der vereeniging en droeg de verdere leiding over aan den leeraar. Verschillende wenken, wenschen en voordrachten werden ten beste gegeven, en eer men 't vermoedde, was het bijna middernacht, toen ieder voldaan huiswaarts keerde. Moge de vereeniging nog vele jaren werkzaam zijn tot leniging van den nood van onze medemenschen en tot ons welzijn, is de wensch van het

Bestuur.

Ingezonden.

THEOLOGISCHE SCHOOL. Verklaring.

In het laatste nummer van de *Bazuin* is door Prof. Lindeboom een schrijven geplaatst, waarin hij aan de kerkeraden der Gereformeerde kerken zijn bezwaar kenbaar maakt tegen de nieuwe regeling van het litterarisch en het theologisch onderwijs aan de Theol. School, welke door Dr. Bavinck ontworpen werd, door de Curatorenvergadering is aangenomen en door haar ter Synode zal worden gebracht. Ondergeteekenden oordeelen daarmede het oogenblik gekomen, om ook hunnerzijds hun gevoelen openlijk mede te deelen. Want al is de nieuwe regeling feitelijk een voorstel van Curatoren geworden, en het schrijven van Prof. Lindeboom in de eerste plaats dus tegen dat college gericht, toch zijn ondergeteekenden mede aansprakelijk voor het voorstel, dat op de Curatoren-vergadering werd aangenomen. Het is in hoofdzaak door een hunner ontworpen; het werd door hen allen gesteund; het is op hun advies en met hun medewerking door het college van Curatoren, na eenige wijzigingen, goedgekeurd en overgenomen. Langer zwijgen onverantwoordelijk achtende, meenen zij daarom, noode maar gedwongen, het volgende te moeten uitspreken.

1. Vooreerst hebben zij ernstig bezwaar tegen de wijze, waarop Prof. Lindeboom voor zijne opvatting steun zoekt in de Gereformeerde kerk n. Evenals aan Dr. Bavinck, was ook aan Prof. Lindeboom door Curatoren opgedragen, om eene nieuwe regeling te ontwerpen. Zijn voorstel vond in den kring der Leeraren slechts steun bij den Heer Mulder en kon bij de Curatoren slechts eene minderheid verwerven. Desniettemin werd zijn voorstel op zijn verzoek nog in het Verslag der Curatoren-vergadering afgedrukt. Zijn bezwaar werd opgenomen in de notulen. Op de aanstaande Synode heeft hij alle recht en vrijheid van spreken. Als deputaat voor de opleiding heeft hij bovendien het voorrecht, zich rechtstreeks tot de kerken te kunnen wenden en zijne opvatting haar voor te leggen. Zoo lag het dan voor de hand, dat Prof. Lindeboom evenals wij dit voorstel van Curatoren aan het oordeel der kerkeraden zou overlaten en niet openlijk op deze wijze tegen Curatoren en ambtgenooten optreden zou.

2. Veelmeer moeten ondergeteekenden echter opkomen tegen de bezwaren, die door Prof. Lindeboom tegen de voorgestelde nieuwe regeling worden ingebracht. Het gaat niet aan, deze thans in den breede te weerleggen. Liefst laten zij de onpartijdige beoordeeling aan de kerkeraden over. Indien het noodig mocht blijken, willen zij gaarne hun protest tegen het bezwaarschrift van Prof. Lindeboom met redenen ontkleeden. Thans volstaan zij met uit te spreken, dat die bezwaren ongegrond zijn. Het is niet waar, dat de nieuwe regeling groote schade doet aan de eenheid en samenwerking van het litterarisch en het theologisch onderwijs en alzoo de kracht der Theol. School tot vorming van Bedienaren des Woords verzwakken zal. Het is niet waar, dat zij aan de kerken een arbeid oplegt, die niet tot hare roeping en bevoegdheid behoort. Het is bovenal niet waar, dat zij in het karakter en de bestemming der School zulk eene verandering brengt, dat deze daardoor zou gaan huldigen de soevereiniteit der wetenschap.

3. Het publiek optreden van Prof. Lindeboom in deze zaak, is daarom te meer te betreuren, wijl er elke noodzakelijke verbetering der Theol. School onwillekeurig door tegengehouden en uitgesteld wordt. En die verbetering is dringend noodzakelijk. Ieder deskundige kan zich daar ook reeds bij oppervlakkige kennismaking volkomen van overtuigen. De feitelijke inrichting der Theol. School is de beste rechtvaardiging van de noodzakelijkheid der verandering en van het door de Curatoren-vergadering aangenomen voorstel.

4. Eindelijk voegen zij hieraan nog het volgende toe. Van verschillende zijden is tot ondergeteekenden het gerucht doorgedrongen, dat zeer velen in de Gereformeerde kerken in de meening verkeeren, alsof Prof. Lindeboom in zijn aanval op de Encyclopaedie van Dr. Kuyper en in zijne denkbeelden over theologie, wedergeboorte en doop, rechtvaardigmaking, behoudenis van het menschelek geslacht enz. uit hun naam schrijven en hun gevoelen vertolken zou.

Daartegenover stellen ondergeteekenden er prijs op te verklaren, dat dit in *geenen deele* het geval is. Veeleer zijn zij van oordeel, dat er *geen oorzaak* is, om Dr. Kuyper van allerlei dwalingen en ketterijen, zelfs van pantheïsme en filosofische vervalsching der theologie aan te klagen, en deze beschuldigingen telken male in publieke geschriften, buiten den kerkelijken weg om, tegen hem in te brengen. In alle bovengenoemde kwesties staan zij *principieel* aan de zijde van den aangevallene. Voor hen bestaat er in dezen zin geen tegenstelling tusschen Kampen en Amsterdam. En zij betreuren de heftige en ongegronde oppositie tegen Dr. Kuyper te meer, wijl zij de broeders verdeelt, die kerken in spanning houdt, de ineensmelting der plaatselijke kerken belemmert en alzoo niet bevordelijk is aan den bloei der gemeente van Christus.

M. NOORDTJZ.

D. K. WIELENGA.

H. BAVINCK.

P. BIESTERVELD.

Kampen, 28 Febr. 1896.

Redactien van bevriende bladen wordt vriendelijk verzocht, deze verklaring over te nemen.

Hooggeachte Redactie.

Voor eenige dagen ontving ik van Rev. Is. Adams uit Grand-Rapids een brief met begeleidend schrijven van Prof. G. E. Boer (Holl. Chr. Geref. kerk). Opname van dat laatste in uw blad is mijn beleeft verzoek. Prof. Boer toch zag zijn brief gaarne gepubliceerd, en, daar het de Zending in Perzië geldt en Rev. Adams velen uwer lezers bekend is, twijfel ik niet, of u zult wel een plaatsje daartoe willen inruimen. Naar ik hoop, zal dit duidelijk bericht de verkeerde vermoedens van velen wegnemen en een gewenscht licht werpen over 't geen bij sommigen aan twijfel onderhevig was. Ook in Amerika is over Rev. A. van verschillende zijden scherpe critiek geveld. Nu echter juist van die zijde, waar men, slechts na nauwkeurig onderzoek en voldoende rechtvaardiging, huis en hart opnieuw wilde openstellen, een waardeerdend en alleszins geruststellend schrijven ontvangen wordt, mag wel zeker verwacht, dat ook ten onzent de onzekerheid wijke.

Vergun me een enkele opmerking naar aanleiding van een vraag door sommigen, volkomen terecht, in 't midden gebracht. Prof. Boer laat ze buiten bespreking. Ze is deze: Hoe te verklaren, dat Rev. A., na nog niet eens een vol jaar in Perzië te hebben gearbeid, zoo opens in ons land verschijnt en terstond weer doortrekt naar N. A.? Is zulke „geldverspilling“ verantwoordelijk met op 't oog Rev. A.'s afhankelijkheid van de giften van 's Heeren volk?

Men gelieve hierbij te letten op het feit dat, wegens de droevig verwaarloosde toestanden in Perzië, door Rev. A. een voorbereidende arbeid werd noodig geacht, eer de weg tot een volledige Zendingsarbeid zich kon openen. Vandaar de poging, door het lokken der jeugd de ouden te bereiken. Door zijn krachtig optreden en den bijzonder zegen des Heeren gelukte 't Rev. A. in korten tijd scholen te stichten. De proeve slaagde boven verwachting. Spoediger dus dan hij had durven vermoeden, was die voorbereiding zóó ver gevorderd, dat een optreden als wettig geïnstitueerd Zending mogelijk werd. De reis naar Amerika is dus niet een onverklaarbare gril, maar een van te voren gerijpt plan, welks spoedige uitvoering door gelukkige omstandigheden werd vereischt en bevorderd. Reeds van den beginne af stond bij Rev. A. de noodzakelijkheid vast, door een kerk uitgezonden en financieel gedragen te worden. Met 't oog op de aanstaande Synode vertrok hij in December naar N. A., om nog eenige maanden van voorafgaande studie over te hebben.

Derhalve moet uit het voorspoedig slagen van den praeparatieven arbeid en de sterk

gevoelde behoefte, krachtens kerkelijke uitzending meer gezag van optreden en ook geregelde geldelijke ondersteuning te ontvangen, de onverwachte tocht naar N. A. worden verklaard. Moge de heldere, sympathieke verklaring van Prof. Boer bij de velen, die Rev. A. hebben leeren kennen, gerustheid brengen en — zoo die ware geweken — de vroegere liefde voor hem en zijn arbeid weer wekken. Nu uit den kring van de School der Holl. Chr. Geref. kerk zulk een krachtig getuigenis tot ons komt, mag zeker ook wel verwacht, dat de berichten aangaande Rev. A. in onze bladen meer waardeerdend en vertrouwd worden. Waarlijk, iemand die zichzelf zoekt, stelt zijn leven niet zoo voortdurend in gevaar en troseert niet een strengen Russischen winter, nauwelijks van voldoende kleederen voorzien. Met 't hem gegeven heeft Rev. A. zoo conscientieus mogelijk gehandeld. In ons land ontzei hij zich tot onthouren toe zelfs de minste verkwikking op reis, wetende, dat 't geld hem voor 's Heeren zaak was afgegaan. Zeker was dit zijn plicht, — maar men zie dan ook dit feit niet over 't hoofd. Naar billijkheid mag tenminste toch geëischt, dat niet zonder grond worde goedgekeurd. Vooral verdient afkeuring de poging in een onzer Chr. bladen gedaan, om ten koste van Rev. A. oolijk te zijn. Zoo zonder eenige informatie vermoedens uit te spreken is een handeling, die op zijn minst *unfair* mag worden genoemd.

Al blijven er nog vragen betrekkelijk onderdeelen over, onderstaande brief geeft voldoende opheldering, wat de hoofdzaak aangaat.

Vinde Rev. A.'s arbeid voor 't koninkrijk van onzen H. J. Chr. in Perzië onze belangstelling, ons gebied, en financiële hulp.

Mijn dank, hooggeachte Redactie, voor welwillende plaatsruiming.

Met verschuldigde gevoelens,

Uw Dr. Dr.,

B. WIELENGA,

Stud. a/d Theol. Sch. te Kampen.

Grand-Rapids, den 31 Jan. '96.

Waarde Broeder!

Mr. I. Adams is reeds eenige weken bij ons in Grand-Rapids en is reeds lidmaat onzer kerk.

Hij heeft geloofsbelijdenis afgelegd bij de Engelsch sprekende gemeente in Lagrave street, (Rev. S. v. d. Beek, predikant).

Mr. I. Adams heeft zich van al de aanklachten tegen hem, ook op onze laatste gehouden Classis te Grand-Rapids (Jan. 28 l.) voldoende gezuiverd.

Alzoo heeft hij zich op voor de Classes Hudson en Hackensack, hier in het Oosten, tot genoegen dier Classes, voldoende verantwoord.

Mr. I. Adams heeft reeds, sinds eenige weken, zijne studien hier aangevangen. Hij komt twee achtermiddagen in de week ten mijnen huize, om onderricht te ontvangen. Wij behandelen de Ger. Geloofsbelijdenis, de Bijbelsche geschiedenis en Exegese, en somtijds ook Dogmatiek. Ook neemt Mr. I. Adams les bij Rev. v. d. Beek in de Dogmatiek. Bij Ds. E. v. d. Vries ontvangt hij les in Pastoraal Theologie en bij Ds. Hemkes in Kerkgeschiedenis. Broeder Adams gedraagt zich onberispelijk en studeert zeer vlijtig.

Ik moet mij over zijne gevatheid en vorderingen verwonderen.

Hij is bereid zich tegen alle beschuldigingen te verantwoorden, als hij daartoe de gelegenheid heeft.

Voorts zij opgemerkt, dat broeder Adams den brief, dien hij uit het Oosten medenam, door een onpartijdigen professor aan het Columbian-College te New-York heeft laten vertalen in het Engelsch, en dat die vertaling hier op onze Classis is voorgelezen, en door ieder, die er belang bij heeft, kan ingezien worden.

Moge de Heere de gebroeders Adams tot eenen rijken zegen stellen, voornamelijk in het verre Oosten, het land hunner geboorte en oorspronkelijke opvoeding.

Mr. David Adams leest reeds zijnen Hollandschen Bijbel bij tafel in zijn kosthuis. Ook deze broeder geeft hoop voor de toekomst.

Op verzoek van Mr. Adams nog een enkel woord om zijn plannen voor uwe kerk bloot te leggen.

't Is zijn voornemen D. V. hier te blijven tot onze aanstaande Synode, die in het laatste van Juni a. s. staat gehouden te worden. Tot dien tijd wenscht hij hier bij ons te studeren en dan op onze Synode examen te doen. Slaagt hij, dan is het zijn wensch als Zending onzer kerk naar Perzië te gaan. Gaarne wil hij een onzer Zendingelingen met zich nemen om hem aldaar behulpzaam te zijn.

Wij hebben dan D. V. een tweetal Zendingelingen gereed om uitgezonden te worden. Geve de Heere ons in dezen zijnen besten zegen.

Uw broeder in onzen Heere en Heiland,

G. E. BOER.

Boekaankondiging.

Zakelijk *Woordenboek des Bijbels, of verzameling van Schriftuurplaatsen, becauende de grondbeginselen, leerstellingen, voorschriften en feiten der Heilige Schrift, in Alphabetische orde gerangschikt, alsmede de meest volledige verzameling van gelijkhoudende plaatsen. Bewerkt naar de Staten-Oevertelling. Tweede druk. D. A. Daamen — Leiden.*

Jaren lang hebben we reeds van dit zakelijk *Woordenboek* grooten dienst genoten, en we raden alle ambtgenooten en ook de Studenten in de H. Godgeleerdheid aan, dit *Woordenboek*, zoo zij de eerste uitgave niet bezitten, zich aan te schaffen.

Geniale hoofden hebben wellicht zulke hulpmiddelen niet noodig. Maar gewone menschen zullen er met dankbaarheid gebruik van kunnen maken en er veel uit kunnen leeren.

De eerste druk verscheen in 1858 en is zeer compres. Deze tweede druk is in grooter

formaat, met forscher letter, met een stevigen band, keurig uitgevoerd, zoo als de heer Daamen gewoon is, zijn werk af te leveren. Allen, die lust hebben de H. Schrift te onderzoeken en allen, die anderen wenschen te onderwijzen in de kennis van Gods Woord, zullen gewis dankbaar zijn, als ze dit boek in hun bezit hebben.

Handleiding bij het onderzoek der Bijbelsche geschiedenis door J. Lock. Vierde druk. Maasland W. van Oosten 1895.

Dat van deze handleiding de vierde druk verscheen, zegt reeds veel. Het bewijst, dat zij in trek is. Nu we er kennis mee gemaakt hebben, verwondert ons dit niet. Het is eene voortreffelijke handleiding. Eerst eene inleiding met inbondsopgaaf en gedachtengang van al de Bijbelboeken. Dan de geheele Bijbelsche geschiedenis, alleen in vragen, met de Schriftuurplaatsen die het antwoord op de vragen bevatten. Dan vervolgens de oudheidkunde, priesters, feesten enz. Verder de gelijkenissen van het O. en N. Testament in orde, de wonderen, gesprekken en redevoeringen des Heeren, en meer andere bijzonderheden tot gemak van den Bijbellez. Voor Christelijke onderwijzers en voor wie op Zondagsscholen onderwijs geven, ook voor Catechisten, komt ons deze Handleiding zeer doelmatig voor. Zelfs Candidaten, die voor hun peremptoir-examen zitten en o. a. ook het nieuwe vak „Bijbelkunde” of „Schriftkennis” nog voor de borst hebben, zullen er waarschijnlijk ook nog van kunnen profiteren. Maar dit laatste blijft onder ons.

Wij wenschen deze uitgave veel succes toe en verwachten, dat ze met vrucht door velen zal gebruikt worden.

RED.

Correspondentie.

De inzenders van brieven over de Zending onder Israël te Rotterdam, gelieven te bedenken, dat we nog zetsel en kopie over dezen en anderen arbeid van Inwendige Zending in voorraad hebben, — welke wachten moeten op plaatsing.

ADVERTENTIE.

Voorspoedig bevallen van eene dochter M. E. GROENENDIJK, geliefde Echtgenoot van J. B. BLANKENBERG. AMSTERDAM, 1 Maart 1896.

Bij dezen betuigen wij onzen hartelijken dank voor de vele bliken van belangstelling, ons betoond bij 't overlijden van onzen geliefden Vader, Behuwd- en Grootvader, den Heer W. VAN 'T SANT, op 12 Januari 11.

Uit aller naam,
W. VAN 'T SANT.

SLEEUWIJK,
26 Febr. '96.

Voor de vele bewijzen van deelneming, ons betoond bij het overlijden van onzen geliefden Vader, Behuwd- en Grootvader, den WelEerwaarden Heer Ds. W. VISSER, betuigen wij onzen hartelijken dank.

Namens de Familie,
G. VISSER.

SNEEK,
URK,
OUDE-PEKELA, } 3 Maart 1896.

Nog treurende over het verlies onzer geliefde Moeder GRESKE Vos, overleden 5 Januari, werden we opnieuw in diepen rouw gedompeld door het overlijden van onzen geliefden Vader

AREND JACOBS
BLOENBERG,

overleden 8 Februari, in den ouderdom van ruim 60 jaar, nog geen 3 jaar geleden vertrokken naar Grand-Rapids, Mich. N. Amerika.

De vaste overtuiging, te mogen gelooven, dat zij nu samen juichen voor den troon, lenigt onze diepe smart.

Uit naam der Broeders en Zusters,

P. K. DE JONG.
A. DE JONG—

BLOENBERG.

JOURE,
Febr. 1896.

Heden werd onze Vereeniging in rouw gedompeld.

Het behaagde den Heere, na een smartelijk lijden van ruim 4 weken tot zich te nemen ons geliefd medelid

J. T. de Jonge,

in den hoopvollen leeftijd van ruim 19 jaren. Sterke de Heere zijne bedroefde betrekkingen en geve Hij ons ook door dit sterfven wederom te verstaan, onzen Schepper vooral in de dagen onzer Jongelingschap te zoeken.

Namens de Ger. Jong. Ver.:

„Onderzoekt de Schriften,”

G. NIEWOLD, Pres.

F. TJADENS, 2e Secr.

N.-PEKELA,
26 Febr. '96.

Heden nam de Heere onzen geliefden Broeder

ITE HAMMING,

oud-ouderling dezer gemeente, in den ouderdom van ruim 84 jaren tot zich.

Van de gezegende dagen der scheiding af, mocht hij zich bij 's Heeren uitgeleide gemeente voegen. Met zijne geestelijke en stoffelijke gaven heeft hij gedurende vele jaren de gemeente getrouw gediend. Door zijn teederen godvruchtigen wandel deelde hij in de achtung van allen, in de liefde van velen. Verlangend zag hij de ure zijner ontbinding te gemoet.

Geniet hij nu het genadeloon, 's Heeren getrouwe dienaren toegezegd, de Heere geve ook zijne achtergelatene betrekkingen, in 't bijzonder zijne hoog bejaarde weduwe, zijne rijke vertroosting te ervaren.

Namens den Kerkeraad,

M. HUMMELEN, Praeses.

H. VAN TIL, Scriba.

ENUMATIL.

16 Febr. 1896.

Onze geliefde broeder

GERRIT KOOLE

is niet meer.

Een twintigtal jaren was hij Diaken onzer gemeente doch sinds twee jaren had hij dit ambt nedergelegd, tengevolge zijns ouderdoms, die tot 84 jaren is geklommen.

Hij was, gelijk in zijne aardse bezigheden, vurig van geest in den dienst zijns Heeren, een getrouw Diaken, die met wijsheid en beleid, den nooddriftige wist te verzorgen, en als Christen met eere werd genoemd.

Voor zichzelf in de bewustheid d-elende, h-t eigendom des Heeren te zijn, leefde hij in de blijde verwachting: »Eeuwig te zullen zingen van Gods goedertierenheiden”

We staren hem blijde na.

De Kerkeraad der Geref. gemeente.

Namens denzelven,

JOH. FRANCKEN, Scriba.

HAZERSWOUDE,
26 Febr. '96

Heden nam de Heere van ons, in den ouderdom van ruim 63 jaar, onzen geliefden Broeder

ATE HENDRIKS KOOISTRA,

ouderling bij de Geref kerk alhier.

Hij mocht het voorrecht genieten als mede opziener, de Reformatie der kerk hier in 1887 met beleid en vastheid te helpen bevorderen.

Menigmaal ging hij de Gemeente in oefening voor. Het laatste jaar was zijn gezondheidstoestand zeer zwak.

Het leven was hem Christus, en het sterven is hem gewin.

Namens den Kerkeraad,

J. WISSE, Praeses.

T. R. PAULUSMA, Scriba.

GARIJ,

27 Februari 1896.

Na een smartelijk doch geduldig lijden van 2 jaar en 6 maanden ontsiep in haar Heer en Heiland mijn innig geliefde Vrouw

ELIZABET STOEL,

in den ouderdom van 50 jaren

A. KWANTES

KOLHORN.

27 Febr. 1896.

Heden behaagde het den Heere van leven en dood, na een kortstondig lijden van onze zijde weg te nemen onzen geliefden Vader, Behuwd- en Grootvader

ADRIANUS VANSCHILVEN,

Wedr. van ANGENITHA MARIA KIMMEL, in den gezegenden ouderdom van 80 jaar en drie maanden.

Het leven was hem Christus, het sterven gewin.

Namens de Familie,

A. WEIJERS.

J. J. WEIJERS—

VAN SCHELVEN.

K. OPREL.

ANTJE VAN SCHELVEN.

ZUID-BEIERLAND,

23 Febr. 1896.

De Geref. kerk van Zuid-Beierland leed heden een ernstig verlies. De Heere nam, in den ouderdom van ruim 80 jaar, uit haar midden weg

ADRIANUS
VAN SCHELVEN.

Bijna 50 jaar diende hij den Heere in de gemeente, eerst als diaken, later als ouderling.

Sedert ongeveer drie jaar genoot hij een welverdiende rust, hoewel altijd bereid uit den schat zijner kennis en ervaring anderen te dienen.

De gedachtenis des rechtvaardigen zal in zegning zijn.

Namens den Kerkeraad,

C. GOOTE, Pr.

J. VISSER, Scr.

Z.-BEIERLAND.

28—2—'96.

Tot onze diepe droefheid overleed heden, na een langdurig doch geduldig gedragen lijden, in het vaste vertrouwen op zijn Borg en Zaligmaker, onze dierbare Vader en Behuudvader de heer

Hermen Jan Klinkert.

Weduwnaar van ENGLINA ARIANA HERMAN, in den ouderdom van 76 jaren.

Dat hij nu de rust geniet, die overblijft voor Gods volk, lenigt onze smart.

W. OHMANN—

KLINKERT.

G. OHMANN.

ENSCHÉDÉ.

J. C. SCHUURMAN -

KLINKERT.

B. SCHUURMAN.

MEPPEL

H. KLINKERT.

A. KLINKERT.

C. VAN HOUTE—

KLINKERT.

W. A. VAN HOUTE

ZWOLLE.

2 Maart 1896.

In den ouderdom van 76 jaren overleed heden, in de volle verzekerdheid des geloofs, onze geliefde Broeder, de Heer

H. J. KLINKERT.

Tot 1 Januari j.l. toen hij wegens krankheid tot ons leedwezen zijn ambt moest nederleggen, diende hij onze gemeente, gedurende een tijdvak van ongeveer 40 jaren, eerst als Diaken en daarna als Ouderling, met ijver en toewijding van de vele gaven en krachten, hem door den Heere geschonken. Thans geniet hij de gemeenschap van Hem, wiens dienst in zijn leven zijn lust was, en wiens ondersteuning en vertroosting hij in zijn langdurig en smartelijk lijden in rijke mate mocht ondervinden.

De Raad der Gereformeerde kerk A,

J. HESSELS, Praeses.

B. J. VAN DEN BOSCH, Scriba.

ZWOLLE,

2 Maart 1896.

Een net MEISJE, 19 jaar.

Ger. godsd., biedt zich aan als

KINDERJUFFROUW

tot assistentie in de huishouding, Brieven franco lett. A. B. aan den

Uitgever van de Bazuin te KAMPEN.

GEVRAAGD:

in een Geref. gezin in Gelderland, een

2de BOERENKNECHT

en een bekwame

BOERENMEID,

de meid kunnende melken. Zij worden

als lid des gezins opgenomen.

Adres: H. J. MEIJERINK te Laren

bij Lochem.

Broodwinning!

Te huur op 12 Mei eene van

ouds neringdoende

WINKELZAAK

met grutterij en bakkerij te

MAKKINGA, Fr.

Alles zeer solied gebouwd en zoo

goed als nieuw. Inlichtingen bij

B. OFFRINGA.

EEN

halfwas Behanger

gevraagd van Gereformeerden huize, bij

F. KOUWENHOVEN,
Behanger, Stoffeerder en
Matrassenmaker.

MAASSLUIS.

Hooft soliede, goedkoop en
heerlijk van toon. zijn de orgels
van: uit de magazijnea van:

BREEBAART'S

ORGELHANDEL. DAMRAK 22, AMSTERDAM.

80 orgels zijn daar geëxponeerd

vanaf f 55.— tot f 1650.

Men kome zien of vrage Catalogi

J. DE WITT, Dieren,

levert franco rembourss: prima kwaliteit

ROOKWORST 37½ Ct.

BOTERHAMWORST 37½ »

LEVERWORST 27½ »

KARBONADE 32½ »

LAPPEN 35 »

ROLLADE 35 »

ROLHAMMEN 55 »

per 5 ons.

Wegens concurrentie.

worden 1000 BRIEFKAARTEN,
met of zonder firma bedrukt,
franco thuis geleverd

1e kwaliteit f 2.00

2e „ - 1.75

1000 ENVELOPPES

gekleurd, met firma bedrukt,
franco thuis.

1e kwaliteit f 2.00

2e „ - 1.75

door de KAMPER BOEK- EN STEENDRUK-
KERIJ van ZALSMAN.

Bij W. VAN OOSTEN te Maasland

verscheen de 4de druk van:

Handleiding bij het onder-

zoek der Bijbelsche

geschiedenis,

door J. LOCK. Prijs f 0.25.

Bij het afleggen van geloofs-

belijdenis worden aanbevo-

len:

DE GELOOFSBELIDENIS

der Nederl. Gereform. Kerk,

TOEGELICHT DOOR

W. H. GISPEN.

derde druk. 288 bladz. f 1.50.

Dit belangrijk werk, waarvan thans

de derde druk in lithografie om-

slag verscheen, wordt op ontvangst van

een postwissel á f 1.50 franco

thuis gezonden.

DENKT AAN UWE BELIDENIS.

Een woord aan jeugdige

leden der gemeente, na het

afleggen hunner geloofs-

belijdenis,

DOOR

W. H. GISPEN.

Prijs 25 Cent; 10 Ex. à 22½ Ct.

25 Ex. à 20 Ct.; 50 Ex. à 17½ Ct.

100 Ex. à 15 Ct.

BESTUUR EN AANMOEDIGING

VOOR IEDER

die ernstig de zaligheid zoekt.

DOOR J. A. J. MES.

Vierde druk. 60 cent.

Bij getallen tegen verminderden prijs.

Het Priesterschap der

Belijders.

Een woord bij het afleggen

der Geloofsbelijdenis.

DOOR

S. A. VAN DEN HOORN.

Prijs 10 Cent.

Het Paascheest en uwe

Belijdenis!

DOOR

W. J. DE HAAS

Prijs 20 Cent.

Uitgaven van ZALSMAN te Kampen.

Kerkeraden!

Doopboeken

Lidmatenboeken

Notulenboeken

Kasboeken.

Doopleden-Attestaties,

Leden-Attestaties,

Credentiebrieven,

alles volgens voorschrift van den Ker-

keraad te leveren, door

van der ECT & MEHLER,

Zwolle.

Uitgaven van ZALSMAN te KAMPEN.

URSINUS, Verklaring van den H.

Catechismus. f 7,50; geb. f 8,50.

CALVIJN'S Institutie. f 6,—; geb.

f 7,50.

CALVIJN, Evangelien van Matth.,

Mark. en Lucas. f 5,—; geb. f 6,50.

N. TESTAMENT met volledige kant-

teekeningen van den Staten-bijbel.

geb. f 3,90.

KERKELIJK Handboekje geb. f 1,65.

GISPEN, de Nederl. Geloofsbelijdenis

verklaard. f 1,50; geb. f 1,75.

OFFICIELE stukken, betreffende den

uitgang uit het N. H. Genootschap.

f 3,—;

VERLAGEN. Geschiedenis der Afschei-

dung. f 1,50; geb. f 1,90.

JAMES, Het Huisgezin. f 1,80.

» Geschenkn van een Chr. Vader.

f 2,20.

BAVINCK, Algemeene Genade. f 0,70.

BIESTERVELD, Andreas Hyperius.

f 1,75.

NOORDTJIZ, Hebreeuwsche Spraak-

kunst. geb. f 5,85.

Vrije Universiteit.

De beweging onder de studenten, waaruit de bijeenkomsten, te Liverpool gehouden, zijn voortgekomen, is reeds in 1884 aangevangen. In dat jaar werden twee studenten van de Hoogeschool te Cambridge in Engeland, Stanley Smith en C. T. Studd krachtadig aangedreven, om hun medestudenten op te wekken zich over te geven in den dienst van Christus. Zij bezochten ook andere Universiteiten in Engeland en Schotland, en vonden een goeppend over bij velen, vooral ook onder de talrijke medische studenten aan de Hoogeschool van Edinburgh. (Er zijn daar meer dan 2000 medici). God z-gende deze beweging kennelijk, en de Christelijke jonge mannen aan de onderscheidene Universiteiten begonnen zich aan te sluiten in verenigingen, tot versterking van hun geestelijk leven en bea-

leiding van anderen.